JAVA-BODE.

NIEUWS- HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1853. Woensdag 14 December. N°. 99.

Prijs per halfjaar voor *Batavia* .... *f* 12.50
» » » » *Java* .... » 15.—
» » » » *Buitenbezittingen* .... » 17.50
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven *franco*.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaterdag van elke week, vóór posttijd.

De prijs der Advertentiën *met derzelver herhaling* is *zestig duiten* voor de *vijf woorden*, behalve het zegel.

Bij deze Courant behoort één BIJVOEGSEL.

Civiel Departement.

ONTHEVEN:

[E]ervol, de kontroleur der 2 klasse bij het binnenlandsch bestuur in de residentie Palembang, *A. G. A. van den Bergh*, van de verdere vervulling dier betrekking.

ONTSLAGEN:

[Ui]t 's lands dienst, de 2 stadsgeneesheer te Samarang *G. A. Hogenraad*.

[Op] haar verzoek, eervol, als kollektrice van het klein zegel te Samarang, *C. J. W. van Panhuys*, douairière van *P. H.* baron *van Reede van Oudtshoorn*.

BENOEMD:

[Tot] assistent bij den landbouwkundigen chemist te Buitenzorg, *D. W. Rost van Tonningen*.

GESTELD:

[T]er beschikking van den resident van Palembang, *G. A. van Delden*.

OPGEDRAGEN:

[H]et debiet van het klein zegel in de residentie Samarang, aan *F. A. Neys*, gepensioneerd kapitein der artillerie.

OVERGEPLAATST:

[Bi]j den waterstaat en 's lands civiele werken, de kommies archivarius bij het mijnwezen in Nederlandsch Indie *W. F. Vogelsang*.

Militair Departement.

ONTSLAGEN:

[Op] zijn verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, onder toekenning van pensioen, de kapitein der infanterie *J. Schers*.
[Op] zijn verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, de apotheker der 2 klasse *D. W. Rost van Tonningen*.

GOEDGEKEURD.

[D]at *door het Militair Departement, bij het wapen der Infanterie*

ZIJN OVERGEPLAATST:

[Bij] het 1 bataillon, de kapitein *H. Cobet*, van het 5 bataillon, en de 2 luitenant *G. F. T. Lange*, van het 6 bataillon.
[Bij] het 2 bataillon, de 1 luitenant *F. J. T. Frank*, van het 10 bataillon.
[Bij] het 3 bataillon, de 1 luitenant *J Sonnenberg*, van het 10 bataillon.
[Bij] het 7 bataillon, de kapitein *C. F. Koch*, van het 13 bataillon.
~~[Bij] het 8 bataillon, de kapitein *F. C. Beekman*, van het 10 bataillon.~~
[Bij] het 10 bataillon, de kapitein *M. W. de Val*, en de 2 luitenant *P. M. J. Penning Nieuwland*, beiden van het 1 bataillon.
[Bij] het 11 bataillon, de kapitein *H Cobet*, van het 1 bataillon; de 1 luitenants *G. J. C. A. Cochius* en *A. Struiken*, van het 13 en 7 bataillon; en de 2 luitenants *S. J. Brunsveld van Hulten, F. H. F. G. Demmeni, C. G. Gehne* en *D. der Kinderen*, allen van het 1 bataillon.
[Bij] het 12 bataillon, de kapt. *M. J. van Thienen*, van het 9 bataillon.
[Bij] het 13 bataillon, de kapiteins *J. A. de Gals* en *C. M. H. Kroesen*, van het 12 en 8 bataillon; de 1 luitenant *J. Verschuyl*, van het 11, en de 2 luitenant *H. A. A. Niolou*, van het 14 bataillon.
[Bij] het 14 bataillon, de kapitein *G. Willemsen*, de 1 luitenant *J. H. F. von Stietz* en de 2 luitenants *H. C. O. Hendriks* en *W. J. L. Schmidt*, allen van het 3 bataillon.

IS GEPLAATST:

[Bij] het 9 bataillon, de 2 luitenant *M. A. van Deventer*, onlangs uit Nederland aangekomen.

Advertentien.

Verponding over 1853.

[D]e directeur van 's lands middelen en domeinen herinnert dat de [ver]ponding over den *tweeden termijn* des loopende jaars moet wor[den] voldaan, *voor den laatsten December aanstaande;* zullende tot [on]tvangst daarvan, voor zoo veel betreft de residentie *Batavia*, da[ge]lijks, met uitzondering van zon- en feestdagen, worden gevaceerd [te]n kantore van den algemeenen ontvanger te *Weltevreden*.

Vendutien.

[O]p Donderdag 15 December, ten huize van wijlen den heer mr. [P.] *T. van Braam van Son*, op het Koningsplein (bij de kerk) door [geb]r. *Roselje & Co.* (Zie advertentie No. 1215).

en

[Te]gen 4 pCt. vendusalaris voor het commissiehuis *Vaupel & Co.*
Op Vrijdag 16 December, voor een huis op de groote-rivier in de [ch]inesche kamp, voor rekening van wijlen *Tan Tjoetha*.

Op Maandag 19 December, door *Vaupel & Co.*, ten huize van den weledelegestr. heer *W. D. van Berckel*. op den weg naar Tana-Abang.

en

Tegen 4 pCt. vendu-salaris, voor de pakhuizen van *Pandel & Stiehaus*, aan de Groote-rivier, door gebr. *Roselje & Co.*

Op Dingsdag 20 December, voor de toko van *Brandon & Meyer*, zie advertentie No. 1223.

Op Dingsdag 27 December, door *John Pryce & Co.*, het engelsche barkschip *David Clark*.

Vertrekkende Personen.

J. Noothout. — *F. F. J. van Dingst* en familie. — *W. F.* Baron *van Reede van Oudtshoorn*.

Advertentiën.

Getrouwd:

M. BLOK, LSz.
en
C. J. FISSER.

CHERIBON, *den 5 December* 1853. (1218)

Bevallen van eene DOCHTER *M. J. M. Tromp*, geliefde echtgenoote van

(1220) C. LINGEMAN.

BATAVIA, 10 *December* 1853. *Eenige kennisgeving.*

Voorspoedig bevallen van eenen ZOON, mijne geliefde echtgenoote *E. Andrieu.*

(1221) C. G. DE BRUIN.

SOERAKARTA, 2 *December* 1853. Med. Dr.

Op Donderdag den 15 December 1853

VENDUTIE,

ten huize van wijlen den Wel Ed. Gestr. Heer

Mr. P. T. VAN BRAAM VAN SON,

op het Koningsplein (bij de kerk), door

GEBR. ROSELJE & Co.,

van een zeer netten, zoo goed als nieuwen inboedel,

bestaande uit:

Massief Mahonij- en andere houten Meubelen, waaronder een keurig bewerkt Ameublement van massief Palissanderhout, bekleed met blaauw Satijn; voorts diverse groote Fauteuils, Stoelen, Canapés, Tafels, Consoles en Knapen, alle met marmeren bladen, Speeltafels, fraaije Linnen- en Boekenkasten, Secretaire, eene slechts weinig bespeelde nieuwe Piano, geheel voor dit klimaat vervaardigd. Spiegels, Schilderijen, Pendules, Ledikanten. Hang- en Tafellampen, Zilver-, Pleet-, Kristal- en Glaswerk, Porceleinen Tafel- en Theeserviezen, goed gedresseerde Wagenpaarden, waaronder een span van 4 Bimaneesche, Rijtuigen, waaronder een Offenbacher Reiswagen en een Palanquin.

En ten slotte: eene partij meestal Regtsgeleerde, fraai ingebonden boekwerken, waarvan de Catalogus later zal worden rondgezonden.

Op Woensdag te voren zijn de goederen voor een ieder te bezigtigen van 's morgens 8 tot 's middags 12 ure. (1215)

Bij *Vaupel & Co.* zal op de vendutie van morgen nog worden verkocht:

2 SYDNEY HONDEN,

pas aangebragt. (1231)

Op de vendutie van *Brandon & Meyer* zal ook nog verkocht worden:

Eene Pendule, die nooit opgewonden behoeft te worden en een fraai gouden Horologie met Repetitie- en Speelwerk. (1224)

Op Dingsdag den 20 December 1853,

zal op de Vendutie van

BRANDON EN MEIJER,

zonder reserve verkocht worden, al de nog

VOORHANDEN ZIJNDE TOKO GOEDEREN

bestaande in:

Lakens, Broekenstoffen, Zijden- en Piqué Vestenstoffen. Overhemden, Zijden Doeken, Cols, Boorden, Wollen en Katoenen Onderpantalons, Borstrokken en Sokken, Tafelkleeden, Fraaije Goudwerken, Galanteriën, Lampen en Stolpen, Spiegels en Schilderijen, Parfumeriën en Zeepen, Fraaije Pleetwerken, Bendietuigen, Zweepen, Glaswerk, Provisien en Dranken; en het geheele Toko Meubilair. (1223)

Op de vendutie van *Brandon & Meijer* zal als nog verkocht worden:

50 dozijn Champagne Duc de Montibello.
40 kisten Madera Wijn van 24/2 flesschen.
40 » Portwijn van 24/2 flesschen. (1225)

Bij contract dato 7 dezer, voor den notaris Mr. *d'Abo* alhier en getuigen verleden, hebben de ondergeteekenden eene associatie onder de firma *van Haren Noman, Kolff & Co.* alhier gevestigd voor een tijd van 5 jaren, aangevangen van den 1 October jl., aangegaan tot het drijven van eenen Boek- en Bureauhandel, Drukkerij en aanverwante vakken; zullende de handteekening door al de vennooten gevoerd worden.

(1222) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.
J. H. DE GROOT.

SAMARANG, 8 *December* 1853.

Met primo December a. s. neemt *J. A. Pringiers* het Hotel BODJONG weder over. Kosten noch moeite zullen gespaard worden om het verblijf in dit zoo fraai gelegen en gezond Hôtel voor Heeren vaste logé's en Reizigers zoo aangenaam mogelijk te maken, en wordt het daarom bijzonder aan die heeren en vroegere begunstigers beleefdelijk aanbevolen.

SAMARANG, *den 25 November* 1853. (1210)

PUIKE MANILLA SIGAREN
per mille à *f* 50,— Contant,
bij
(1228) GEBR. ROSELJE & Co.

Supra Fijne Elastieke Flanellen
GEZONDHEIDS HEMDEN,
voor Heeren en Dames, bij
(1229) GEBR. ROSELJE & Co.

ECHTE OUDE PORTWIJN,
per geheel en half dozijn flesschen,
bij
(1230) GEBR. ROSELJE & Co.

Echte Leidsche Wollen Dekens
bij
(1232) A. VAN OMMEREN & Co.

Alsnog voorhanden bij de ondergeteekenden. eenige
PIANO'S en een SERAPHIJN-ORGEL,
voor wier kwaliteit geguarandeerd wordt.
(1233) WAITZ, STUTE & Co.

OUDOOG EN ACHTERNICHT. (*slot*)

[M]oritz lachte en viel zijn oom om den hals, terwijl [Cle]ontine rood werd, en mevrouw Bordhelm, die de laatste [wen]digheid van haren man niet eens gehoord had, niet kon [be]grijpen hoe men lagchen kon als er van een verlies van [...] duizend daalders werd gesproken. In de eerstvolgende [da]gen gingen haar echter de oogen open, toen zij Moritz en [Cle]ontine zonder geheimhouding als verloofden met elkan[de]r zag omgaan. Daarover had een gesprek tusschen haar en [ha]ren man plaats, waarbij zij eene vruchtelooze poging aan[we]ndde om de belofte door den oom aan den neef gegeven, [te] doen herroepen. Bordhelm bleef echter standvastig en [r]eeds den volgenden dag werd het jonge paar formeel ver[lo]ofd. Toen het in het begin van den volgenden zomer trouw[de], gaf de echte barones gewillig gehoor aan de uitnoodi[gin]g harer burgerlijke familie en verhoogde door hare te[gen]woordigheid de vreugde van het feest. Zij was inderdaad [ee]n schoone, geestige vrouw, die in bekoorlijkheid bijna met [de] bruid kon wedijveren. Eer zij Otterweiler wederom ver[lie]t had zij tante Aurelia ten minste met ééne dame van rang [ve]rzoend, en haren oom de belofte afgenomen om haar in [de]n nazomer met zijne vrouw op hare villa te komen bezoe[ken], waar zij wel geene prinses Clementine of gravin Malt[zah]n, maar de hartelijkste welkomst en nog twee bekende [ga]sten, namelijk Moritz Steinbeis met zijne jeugdige gade, [zou]den vinden.

Tooneelen uit den jongsten oorlog in Hongarije.

Inleiding.

ZIJ ZIJN GEWEEST.

De vrije stad Hamburg had hare gelukkige poorten geopend voor de gevlugte krijgslieden, die, door de gramschap van den *Magyar-Isten* (1) uit hun vaderland verdreven, na veel omzwervens, wanhopig en van alles ontbloot, op den oever der Elbe eene schuilplaats zochten.

Het was in het laatst van den herfst des jaars 1849. Onder de talrijke Hongaarsche uitgewekenen, die zich over eene meer dan broederlijke ontvangst mogten verheugen, vond ook de Honved-majoor Szembery eene gastvrije welkomst aan den baard van een rijk Hamburgsch koopman.

Het huis van zijnen vriendelijken gastheer, aan de haven gelegen, bood een verrukkend uitzigt aan over het trotsche mastbosch met de vlaggen van alle volken versierd, — over de dokken en werven met hun gewoel — over het af- en aanvaren der snelle stoombooten, het kruisen en laveren der kleine zeilschuitjes, het daartusschen doorglippen der stoute en vlugge jollen, kortom over den drijvenden bazar, welke de stad voor het oog des vreemdelings om niet ter verlustiging openstelt.

In het salon dier gastvrije woning zat nu de eens zoo oorlogzuchtige rebel vreedzaam bij den vertrouwelijken haard, en vertelde slechts bloedige sprookjes uit den Hongaarschen oorlog. Dan vergat de gezellige gastheer het kantooruur en moest door den zorgvuldigen boekhouder bij herhaling daaraan herinnerd worden. Daar zat dan ook de eenvoudige zachtaardige vrouw des huizes vlijtig de vier onmisbare naalden reppende, en luisterde met een beklemd hart en tranen in de oogen naar het vertellen. Om haar heen stonden en zaten de bloeijende kinderen, en drongen digter bij de moeder als er gramme woorden van wraak en wrok klonken, en schoven wederom digter bij den verhaler, als hij opgetogen van het idyllische leven der *pusta*, van de eeuwige Karpathen en den zilveren Theis vertelde.

Ja, daar zat hij, de voortvlugtige rebel, in den ouden grootvadersstoel, en niets was hem overgebleven dan ruimte van ledigen tijd om zijn versleten soldatenleven te bejammeren. De trouwhartigheid van zijnen milden gastheer kon hem niet opbeuren, zoolang hij ver van zijn ongelukkig vaderland, aan welks herstelling hij wanhoopte, zich als bedel-soldaat door de weldadigheid van vreemden moest laten onderhouden. Wel trof het zijn hart, wanneer de edeldenkende koopman hem met kieschheid zeide, dat al wat hij ter beschikking van zijnen

(1) De God der Magyaren. — eene gewone uitdrukking in Hongarije.

VERSCH ROGGEBROOD

verkrijgbaar alle Zaturdagen, te beginnen met den 17 December aanstaande, bij *F. D. Schults*, broodbakker te Bazar Baroe. (1211)

TE HUUR.

Een huis op Parapattan thans bewoond door den heer *Büsing* te bevragen bij *J. F. Meijer* te Parapattan. (1219)

TE HUUR.

Een groot huis, bestaande uit zes kamers goede bijgebouwen, stalling voor acht paarden, gelegen op den hoek van gang Chaulan (Petodjo). Adres bij

(1226) E. CHAULAN.

TE HUUR.

Een huis staande in de Secretarie laan, te bevragen bij

(1227) G. H. B. L. RUDOLPH.

TE HUUR

Met primo Januarij aanstaande het huis op het Koningsplein, thans bewoond door den WelEd. Gestr. Heer *Rutering*. Te bevragen bij

(1231) G. F. DE BRUYN COPS.

P. G. Bonniol en familie verlaten Java. (1234)

GELDEN

op Hypotheek verkrijgbaar:

te bevragen bij den uitgever dezer

(1166) W. BRUINING.

BANKACTIEN

bij

(1214) E. S. VOUTE, *Makelaar.*

Wissels op *Nederland.*

bij

(921) B. SANIER, SUERMONDT & Co.

Wissels op *Nederland*

bij

(878) DE WEERDT, RUYL & Co.

En vente chez *H. M. van Dorp*, à Batavia:

DESCRIPTION DES MACHINES ET PROCÉDÉS,

pour lesquels des brevets d'invention ont été pris sous le régime de la loi du 5 Juillet 1844, publiée par les ordres du Gouvernement.

1851—1852, vol. 8, 9, 10, avec planches *f* 60,—

(1217)

Visitekaartjes à *f* 8,— per 100 stuks,

Worden volgens alle Modellen vervaardigd ter *Lithographie* van *H. M. van Dorp* te Batavia. (1017)

Dames, heeren en kinderen......... 5991
Militairen, vrouwen en kinderen ... 4378
Chinezen en Inlanders met hunne
vrouwen en kinderen............14749
25118

terwijl de ontvangsten eene som van *f* 10,009,55 h... ben bedragen.

Twee maanden stond het gebouw der Tentoonstel... van Nederlandsch-Indische natuurvoortbrengselen voorwerpen van nijverheid open, — twee maan... waren wij in de gelegenheid dagelijks hijna alles de Inlandsche volksvlijt voortbrengt te aanschouwe... konden wij nagaan, welke hoogte die bereikt heeft wat zij nog te wenschen overlaat. Hebben ook al toezendingen uit sommige oorden van den Indisc... Archipel niet aan de verwachting voldaan, van an... ren waren zij zoo veel te ruimer en onderscheide... en het geheel heeft toch voorzeker de gespannen v... wachting overtroffen. Gewis is het doel bereikt en nut, dat die instelling gesticht heeft is wel boven al twijfel verheven. Maar om die instelling, in gew... ten, waar nooit iets dergelijks heeft bestaan, aan ... gezigteinder van vooruitgang en beschaving te d... opdagen, daartoe behoorden geestdrift voor het sch... ne, goede en nuttige, een vasten wil en als het w... moed om zich in het strijdperk te wagen tegen vooroordeelen, die helaas! in deze gewesten nog zoovele harten tegen al wat nieuw en het mensche... verstand, der menschen geest- en natuurkrachten o... wikkelend is, een schier onuitroeibaren zetel hebb... En die geestdrift, dien vasten wil, dien moed beza... die mannen, die zich vrijwillig met eene in I... ongehoorde taak belast hebben, bezat de Direktie Tentoonstelling en wij mogen het luide zeggen: *heeft gezegevierd, zij heeft door alle hinderpalen, lemmeringen en vooroordeelen zich roemvol eenen gebaand en eervol hare taak afgeweven.*

Moge de tijd die zegepraal verhoogen! Moge hij, on... Gods leiding, het nut ontwikkelende, waartoe die w... dige leden der Indische Maatschappij met het e... doelwit tot hare beschaving en welvaart, den gronds... gelegd hebben, het nageslacht hunne namen in die eerbied doen houden, even als wij thans hun opreg... welgemeend onzen dank aanbieden en openlijk een wel verdienden lof toezwaaijen en mogen zij, een r... blik werpende op al hunne krachtsinspanning, mo... en zorgen, in hunne zoo wel geslaagde pogingen heil van het menschdom eene belooning smaken, hen doet juichen bij het bewustzijn dat zij ont gestic... dat hunne pogingen rijke vruchten gedragen hebben.

BATAVIA.

Op den 6den dezer gaf de Djoeragan *Sarim* van landpraauw No. 11 Ko. 10 aan een zijner opvarend... *Djamien* eenige bevelen, die echter door den laa... niet zeer vlug werd opgevolgd. Hierdoor ontstond ... schen beiden eene hevige woordenwisseling gedure... welke de Djoeragan zoodanig in toorn ontstak, dat zich zelven vergetende, *Djamien* met een haak stoot in het gezigt toebragt, welke zulk een belangr... wond heeft veroorzaakt, dat hij daardoor meer waarschijnlijk een oog zal verliezen. De Djoeragan voortvlugtig en de gewonde in het stadsverband verpleging opgenomen.

— Eergisteren is alhier ter reede gearriveerd, het A... oorlogs-stoomschip *Hancock*, kommandant *John Rotg...* komende van de Kaap de Goede Hoop, en welks bestemm... Japan zoude wezen. Naar men wil, zal deze bodem d... nog drie anderen gevolgd worden, die zich mede aan... Amer. eskader in de Japansche wateren zouden aansluit...

— Wij bejammeren het dat wij zoo dikwerf vo... beelden van zelfmoorden moeten mededeelen en z... heden te meer, omdat die van eenen afschuwelijk mo... voorafgegaan of vergezeld is geweest.

A. N ....d, een in het Bantamsche geboren 23ja... jongeling, heeft in zijne woning alhier op den 10de, morgens ongeveer ten 6 ure, door een geweerschot einde aan zijn leven gemaakt, na alvorens of gelijk... dig (?) eene schoone Inlandsche vrouw, *Tjoe* genaa... aan zijne zijde met een pistoolschot gedood te hebb... De beide schoten werden, schier gelijktijdig geho... Dat der ongelukkige vrouw, is haar onder den lin... slaap toegebragt en de kogel in den regter blijven zit... Toen de huisgenooten toesnelden, was zij reeds levenl...

De omstandigheden, die en tot dien zelfmoord e... dien moord aanleiding gegeven hebben, zijn zeer ... ward en ook van dien aard dat wij er liefst een sl... over werpen.

— In den namiddag van den 7 dezer, ongeveer 5 ure, werd de heer *J. W. Beynon*, lid der fi... *Gebroeders Beynon*, wonende op Molenvliet en na afloop zijner werkzaamheden in de stad reeds huisw... gekeerd, gewaarschuwd, dat iemand in zijn pakhu... de Buitennieuwpoortstraat gelegen, was ingebroken, middelijk begaf zich die heer, gewapend met een dik... stok en vergezeld van een zoon en een politiedie... derwaarts, maakte onverwachts de deur open en speurde toen, dat op nagenoeg een derde van het...

MAGAZIJN VAN PAPIEREN,

KANTOOR- EN TEEKENBEHOEFTEN

VAN

van Haren Noman & Kolff.

Bovengenoemden zijn steeds ruim voorzien en hebben in het groot en klein verkrijgbaar: alle soorten van Propatria of zoogenaamd Modelpapier, Velijn Schrijf, Groot en Klein Hollandsch en Velijn Mediaan, Drukmediaan, Bord- en Kardoespapier, Royaal of Pakpapier, Chits en Marmerpapier, Teeken- en Postpapier, Rekening-Courant-, Vloei- en Copieerpapier, Landmailpapier in kwarto en folio formaat, geschikt voor groote verzendingen per post, Bristol- en Vegetalpapier in alle kleuren, Maroquin Leder, Teeken- en Bureau Potlooden, valsche en echte Penseelen, Verwdoozen van Ackerman, alsook Fransch en Duitsch fabrikaat, Zwart, Wit en Rood Krijt, Blaauwe, Zwarte, Groene, Bleu black, echte Carmin- en Merkinkt, Sanderac, Marmeren Leitjes, Juweelen Pennen, Speelkaarten met gekleurde Azen, Luxe Papieren, Enveloppen van Marion, Sponsen, Pomp-, Cassettes en Reis-Inktkokers, Portefeuilles in alle formaten, Verlakte Visitekaartjes met en zonder gouden randen, Linialen, Stalen en Veeren Pennen in soorten, Postpapier met zwarte en gouden randen, Vloeirollen, Zak-kompassen, Zwarte, Roode, Blaauwe en Violet Copieer-inkt, Bastet en Engelsche Pennemessen, en verder alle Artikelen die tot Kantoor- en Teekenbehoeften betrekking hebben. (1202)

1854.

INDISCHE ZAK-ALMANAKKEN,

***f* 3,— Franko *f* 4,—**

INDISCHE KANTOOR-ALMANAKKEN,

Opgeplakt *f* 1,—.

Onopgeplakt *f* 0,60

bij

Batavia { *Lange & Co.*, *Noman & Kolff.*, *van Dorp.*
Samarang { *Oliphant & Co.*, *Noman, Kolff & Co.*
Soerabaya { *Fuhri.*, *van Raalten & Kocken.*
Buitenzorg en Preanger *Schreuder.*
Cheribon *Blok.*
Tagal *van der Voort.*
Pekalongan *Neumann.*
Passaroean *Versteegh & Co.*
Padang *Groot*
en verder op alle buitenbezittingen. (1189)

JAVA-BODE.

H. H. Inteekenaren op bovengemeld Blad, die geneigd zijn met hun abonnement voor het eerste halfjaar 1854 voort te gaan, worden beleefd verzocht, hiervan zoo spoedig mogelijk aan den Ondergeteekende kennis te geven, en hem de gelden daarvoor **Franco** toe te zenden, ten einde geene vertraging in de ontvangst te ondervinden en de Uitgever in staat gesteld moge worden, de oplage bij tijds te regelen.

Prijs voor het eerste halfjaar:

voor Batavia	*f* 12.50,
» Java	» 15.—.
» de Buitenbezittingen	» 17.50.
» Nederland	» 22.50.

Brieven *franco* aan

den Administrateur van dat Blad,

(1162) H. M. VAN DORP.

BATAVIA, 30 *November* 1853.

☞ De Inteekening en Storting voor dat Blad kan ook geschieden bij *van Haren Noman, Kolff & Co.* te Samarang en *E. Fuhri* te Soerabaya.

Bataviasche Tentoonstelling.

Op Zondag den 11 December, des middags ten 1 ure is de tentoonstelling gesloten. Het belang in dezelve door het algemeen gesteld, bleek tot op den laatsten dag volhoudend te zijn, want nog 456 personen bragten dien morgen in het gebouw door. Het geheele aantal bezoekers, van den dag der opening tot en met dien der sluiting, heeft beloopen:

---

geachten gast stelde niet anders dan eene leening was, die hij door den tijd wel weder zou invorderen; dat hij wel maken zou aan het zijne te komen en dat niet zonder goede renten. Wel verraste en ontroerde hem de vriendelijke oplettendheid der goedhartige huisvrouw die, om de geliefkoosde herinneringen des vlugtelings te verlevendigen, zelfs keuken en kelder daarnaar inrigtte, en hem dikwijls genoeg zijn vaderlandschen *gulyashus* (een gepeperd ragout van rundvleesch) en dagelijks zijne flesch echten Meneser voorzette.

En als hij dan op zijn glas vurigen Hongaarschen wijn zat, dan bragt de oudste zoon, een opgeschoten knaap van dertien jaren, hem zijne lange pijp met roodaarden kop, en blies hij vergenoegd de blaauwe wolkjes uit van den edelen Hongaarschen tabak. Deftig draaide hij dan zijne knevels op, knoopte den attila (¹) los, die hem te naauw begon te worden, sloeg de beenen over elkander, en vertelde weder eene episode uit zijnen Trojaanschen oorlog.

Zoo gebeurde het eens dat hij een levendig denkbeeld van het eigenlijke begin der Hongaarsche onlusten poogde te geven, en daarbij eene niet zeer vleijende schets teekende van de in het land verstrooide Slavonen. Nu worden, zonderling genoeg, te Hamburg de Magyaren, zelfs door beschaafde lieden, voor een volk van Slavische afkomst gehouden, en zoo kon de huisheer, toen de gewezen Honved zoo heftig tegen de Slavonen uitvoer, niet nalaten hem in de rede te vallen met de vraag, of dan zijne landslieden niet insgelijks Slavonen waren.

Wie den trots des Magyaars op zijne afkomst kent, zal begrijpen welk een indruk deze vraag maakte.

— Wat? berstte die gewezen Honved driftig met een paar vloeken uit. De Magyaar een Slavoon? *Amice*, ik bid u, waar hebt gij Hamburgers de volkenkunde geleerd? Hertog Almos en zijn groote nazaat Arpad zonden zich in hunne graven omkeeren, als zij hoorden dat men hunne afstammelingen voor Pandoren, rattenvangers, uijenkoopers en linnenmakers houdt.

— Maar wat zijn de Hongaren dan voor een volk, als zij geene Slavonen zijn? vroeg nu de gastheer eenigzins stroef, want met al zijne vriendelijkheid verdroot hem toch de barsche teregtwijzing van den opvliegenden krijgsman.

— Dat zal ik u uitleggen, *amice*, antwoordde de Honved zachter, toen hij het stroeve gezigt van zijnen gastheer zag, en liet de van zijn gezigt verdrevene voorposten der vriendelijkheid weder oprukken. Maar gij moet geduld met mij hebben, en niet terstond losbulderen gelijk onze mortierbatterijen voor Temeswar, als mij eens een krachtig woordje ontsnapt, voegde hij er verontschuldigend bij, en begon toen zijne uitlegging:--

— Ziet ge, begon de gewezen majoor, het Hongaarsche volk is zoo ongelukkig dat het in geheel Europa ... stamgenoot heeft. Zoo geheel alleen, zoo vreemd ... doodvijanden staat anders geen volk op Gods aardbo... De Magyaar behoort noch tot den Romaanschen, ... tot den Germaanschen, noch tot de Slavischen ... Het noodlot heeft hem tusschen die drie ingeschov... geene andere bondgenooten gegund dan zijn edel ... zijne goede sabel. Er ligt een vloek op dat arme ... want het is van de Scyten afkomstig, en die ... Chamnieten, vervloekt met hun stamvader.

— Wel neen! zeide de koopman bedarend. Geen ... op de wereld is vervloekt, en de Hongaren hebben ... hunne schoone dagen gehad.

— Daarin hebt ge weder gelijk. Hongarije heeft sch... dagen gezien. Weet gij wel dat het duizend jaar g... is sedert hertog Almos met onze voorouders van de ... pathen afdaalde in het heilige Hongaarsche land? ... zend jaren! — Daar moeten ook wel schoone jaren ... der zijn.

— Zeker, zeker, zeide de gastheer toestemmend, ... hervatte hij eenigzins aarzelend, waar zijn uwe vo... ders dan wel vandaan gekomen?

— Dat zal ik u zeggen, *amice*, antwoordde H... zeer ernstig. Hoewel de geleerden ons tot Hunnen ... de Hamburgers ons tot Slowaken willen maken, ... onze Partische afkomst niet betwijfelen. Ja, wij ...

(¹) Met bontwerk en snoeren bezette wapenrok, tot het nationale costuum behoorende.

uw, dat zeer lang is, de glazen dakpannen waren geligt en de inbreker een paardenleidzeel aan een zich ronder bevindenden balk had vastgemaakt, waar gs hij was afgedaald. Op die plaatsen lagen, in nieuwe rongzakken gewikkeld, reeds een groot aantal boslemer messen en eenige ijzerstaven gereed om weggevoerd worden. De heer *Beynon* vervolgens verder gaande, ontwaarde zijn zoon achter een hoop spijkervaatjes zwarts, hetwelk hij aanriep, waarop de dief dade- met een bloote badeg in de hand voor den dag rong, doch door den vader met zulk een stevigen slag ontvangen werd, dat hij terugdeinsde, waarop heer *Beynon* hem voortdurend op de regterhand eg, totdat hij zijn wapen liet vallen en gevangen genen kon worden.

De dief, een slaaf van den chinees *Oeij Tamba* en rkzaam in de naast dat pakhuis gelegene wagenverurderij, werd alstoen aan de policie overgegeven en kende reeds meermalen dergelijke diefstallen te hebn gepleegd.

— Op den avond van den 12 dezer hield het *Bataaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen*, ene algemeene vergadering, waarin de heer *Dr. W. osch*, uit hoofde van aanstaand vertrek naar Nederland, t Præsidium nederlag. Te dier gelegenheid zijn beemd tot HONORAIRE LEDEN de heer *J. J. Rochussen*, d Gouverneur Generaal van Nederlandsch Indie, Z. *H. Hertog Bernhard van Saxen Weymar* en *Dr. Bosch*; tot LID DER DIRECTIE de heer *A. Lange*; tot ORRESPONDERENDE LEDEN, de heeren *J. Bowring* en *Th. oldstücker* te Londen en *C. Star Numan* te Groninn en tot GEWONE LEDEN, in Nederlandsch Indie de H. *D. Doyer*, *A. W. Kinder*, *D. Peerenboom Voller*, *Scharlee*, *R. T. Tolson*, alsmede *Pangeran Ario ondro Adi Negoro*, regent van Damak, *Radeen Adii Tirto Noto*, regent van Bodjo Negoro en *Radeen emengoong Karta Negara*, regent van Bandong.

et 25ste deel van 's Genootschaps verhandelingen ter bezigtiging voor H.H. leden op tafel en zal eerstgs het licht zien.

Ook heeft de secretaris van het genootschap, de heer r. *P. Bleeker* in die vergadering voorgelezen: *Een erzigt der Geschiedenis van het Genootschap van 778 tot* 1853, waarvan wij weldra den voornaamsten hond zullen mededeelen.

— Men berigt van Cheribon dat in de afdeeling *Galoe* n die residentie, in den voornacht van 30 November ngeveer ten 2 ure schokken van aardbeving zijn geeld, die bijna tien seconden geduurd hebben. De beging deed zich voor op en neder en trillend, wind s er op dat oogenblik niet en de lucht hing laag en vaar. Ongelukken hebben niet plaats gehad, slechts n de steenen gebouwen hier en daar gescheurd.

— Men leest in de Javasche courant van heden:

Men schrijft van Banjoewangie den 28 November, dat schoener *Israel*, behoorende aan den arabier *Sech lim bin Abdullah Garnoek*, te huis behoorende te erabaya, en door hemzelven gevoerd, op den 24 Ocber jl. van Taliwang onder Sumbawa naar Soerabaya trokken met 40 koyangs rijst en 40 paarden, op den 0 October jl. ter hoogte van Sangsit onder Beliling, k is geworden en onverwacht is gezonken; de equipage gered en met eene praauw van Beliling naar Soerabaya zonden.

— Men leest in *De Oostpost* van 7 December, No. 50.

Men schrijft ons van *Pasoeroean* het volgende:

Op den 29sten November jl. werd alhier, in de Sociee *de Vrijheid*, een concert gegeven door de beide heen *van Oeckelen*, vader en zoon, voornamelijk met de doeling, om ook Pasoeroeansch ingezetenen in de gegenheid te stellen, om den automaat, dat kunstig geocht van den heer *van Oeckelen*, den vader, te kunn bewonderen. Omtrent dat kunstuk, in Europa reeds kend onder den naam van *Androïde klarinettist*, doch welk thans niet meer als zóódanig kan worden aanduid, vermits de maker den automaat thans ook de rnet à pistons laat bespelen, komen in den *Oostpost* n 2 November ll, uitvoerige berigten voor, en is het s overbodig, daarover thans veel uit te weiden. Alen zij hier vermeld, dat den automaat ook te Pasoeean de welverdiende bewondering is te beurt gevaln, en dat deszelfs maker, in de ondubbelzinnige blijken van goedkeuring van het zeer talrijk opgekomen publiek, het bewijs heeft mogen erlangen, dat men ook er zijne groote bekwaamheden als werktuigkundige den regten prijs heeft weten te schatten.

Men had de voorzorg genomen, den automaat op een etstuk te plaatsen, zoo dat men denzelven uit alle geelten der zaal duidelijk zien kon. Bovendien heeft heer *van Oeckelen* een ieder in de gelegenheid geld, niet alleen om het mechaniek in oogenschouw te men, maar ook om zich te overtuigen, dat de geluin werkelijk uit de instrumenten voortkomen. Ten nde die overtuiging te geven, liet hij den automaat der eenig accompagnement spelen, en kon er toen, ar men tot vlak vóór het beeld naderen mogt, geen n minsten twijfel hieromtrent bestaan, te minder, om het voor een oogenblik inbrengen van een zakdoek in de beneden opening van het instrument, dadelijk het geluid verzwakte en bijna onhoorbaar deed worden. — Wij vermelden deze omstandigheid, omdat er altijd velen gevonden worden, welke achter eenig kunststuk misleiding zoeken, en vergeten dat de vervaardiging jarenlangen arbeid heeft gekost, misschien omdat de bekwaamheid en schier ongeloofelijke inspanning, welke voor de daarstelling van een kunststuk als het hier bedoelde gevorderd wordt, hun begrip te boven gaat!

Overigens was men in de gelegenheid, de beide heeren *van Oeckelen* ook te leeren kennen als uitstekende toonkunstenaren. Het vrij pedaal, geplaatst onder de gewone piano-forte en daarmede volkomen harmonierende, zoomede het clavier oboë, beide uitvindingen van den heer *van Oeckelen*, den vader, maakten grooten indruk.

Wij vernemen, dat de beide heeren *van Oeckelen* op het punt staan naar Noord-Amerika te vertreken. Onze beste wenschen verzellen hen naar de nieuwe wereld, maar wij betreuren het gemis hunner talenten voor Java.

Bij gelegenheid van het vorenbedoelde concert, heeft zich ook de, sedert eene maand te Pasoeroean opgerigte liedertafel *Euterpe*, tot driemalen toe, doen hooren. De choorgezangen werden bijzonder goed uitgevoerd, en wekte het de algemeene verbazing, dat deze liedertafel, na slechts vijf bijeenkomsten, zoo luistervol van haar aanzijn, ten aanhoore van een talrijk publiek, heeft kunnen doen blijken. Daverende applaudissementen vielen den zangers te beurt. Tot dezen gunstigen uitslag heeft vooral bijgedragen, de onvermoeide ijver der twee directeuren, de heeren *Graichen* en *Versteegh*, zoo ook de buitengewone ambitie van al de leden, maar inzonderheid de onschatbare talenten van Mevrouw *Schoonderbeek*, die, als chanteuse van den eersten rang, niet genoeg kan worden op prijs gesteld.

DE OOSTERSCHE KWESTIE.

De laatste omtrent dit gewigtig onderwerp ontvangene berigten, getrokken uit vreemde dagbladen van jonger dagteekening dan de Nederlandsche mail-couranten, behelzen nog het volgende:

De staatkundige tijdingen zijn geruststellender, dat wil zeggen, dat het gevoelen al meer en meer grond schijnt te winnen, dat na eene eerste botsing tusschen de Turksche en Russische troepen, eene diplomatieke schikking een einde aan het geschil zal maken. Maar waar en wanneer zal die botsing plaats hebben? Indien de vijandelijkheden in Azia beginnen, kan er van nu tot binnen eenige maanden niets beslissend voorvallen, dewijl het grootste gedeelte des legers aan den oever van den Donau blijft. Wat daartegen ook moge worden ingebragt, aanneembaar is het dat ten gevolge van het vergevorderde jaargetijde Moldavie en Wallachye weinig geschikt zijn voor troepenbewegingen. Al die omstandigheden kunnen dus wel eene zoo gewenschte beslissing nog eenige maanden vertragen.

Wanneer men geloof mag slaan aan een schrijven van Weenen aan het dagblad *La Patrie*, dan blijven de gezanten der vier Mogendheden aldaar steeds vergaderen en het gerucht liep dat zij, in weerwil van den stand der zaken in Turkye, niet wanhoopten tot eene op nieuwe grondslagen gevestigde en voor de belanghebbende partijën bevredigende schikking te komen.

Een brief van Berlijn van 19 October, in datzelfde dagblad opgenomen, behelst belangrijke bijzonderheden over de wijze, waarop men in Pruissen de Oostersche Kwestie, die aller gedachten bezig houdt, beschouwt, »welke ook de personele gevoelens der kroon zijn," wordt daarin gezegd, »de groote meerderheid der natie verlangt vrede en wil den Czaar in zijne avonturen niet volgen."

In dien geest drukt het algemeen gevoelen zich bijna overal uit.

Hieruit ziet men dat die berigten nog al vredelievend zijn. De taal der half-officieele Parijsche dagbladen is het nog meer en *de Constitutionnel* en *la Patrie* stemmen overeen in de verklaring: »dat eene worsteling tusschen Turkye en Rusland geen oorlog te weeg brengen, maar eene voorbereiding zijn zal tot den vrede,"

Het laatste dagblad grondt zich dienaangaande op de volgende redenering: »De beide oneenige mogendheden zijn thans in hare geschillen tot eene hoogte gekomen, waarop eene botsing onvermijdelijk wordt.

»Aan den eenen kant is het eene kwestie van leven en dood; aan den anderen van de eer. Rusland moet wel zijn standaard hoog in de lucht verheffen, wil het niet al den invloed verliezen, dien het aan langdurige diplomatieke bemoeijingen verschuldigd is. Turkye daartegen is genoodzaakt krachtig te handelen, zal het niet op de zedelijke kaart van Europa geheel verdwijnen.

»Maar boven die afzonderlijke belangen van Rusland en Turkye, bestaat er een groot algemeen Europeesch; een verheven belang, dat van de beschaving der laatste eeuwen, den grondslag der maatschappelijke rust en voor dat belang zullen de plaatselijken op hunne beurt genoodzaakt worden te wijken, zoodra haar eene, tot hun gewigt in evenredigheid staande voldoening gegeven zal zijn.

»Frankrijk en Engeland zijn van die denkbeelden doordrongen; de wijsheid der gouvernementen staat ons borg daarvoor. Frankrijk wil evenmin als Engeland, Oostenrijk en Pruissen een toevallig iets bestendigheid schenken, als het uit eene enkele afgedwaalde wolk, die zich in een hoek van Europa heeft zamengetrokken, een storm wil doen ontstaan, die de gansche wereld zou teisteren.

»De beide mogendheden, wier vereeniging den vrede op het vaste land verzekert, zullen, gelooven wij, niet dan langs den diplomatieken weg tusschen beiden komen en die tusschenkomst zal naar onze innige overtuiging alleen voldoende zijn, om het door haar ondernomen werk ten goede te doen eindigen."

— Van Konstantinopel wordt op den 10 October het volgende geschreven:

Al de formaliteiten omtrent de oorlogsverklaring zijn gedaan. Het is nu niet meer zoo als in het verledene een souverein, die den oorlog onderneemt, maar wel de geheele Turksche natie, want plotseling is als het ware hier een waar vertegenwoordigend gouvernement te voorschijn getreden.

Wij Franken begrijpen het niet, hoe zich in deze hoofdstad 280 notabelen en hooge beambten vereenigd hebben, en toch waren de zittingen van den Divan op 25 en 26 September ware parlementaire zittingen. Men gewaagt van redevoeringen, uitgesproken door *Reched-Pacha*, *Scheik-ul-Islam* en *Mohamed-ben-Naum*, sherif van Mekka, die als eene regtstreeksche afstammeling van den profeet, het regt heeft om den groenen tulband te dragen.

Gemeld is het reeds dat de zoon van *Reched-Pacha* met de overbrenging van de oorlogsverklaring aan *Omar Pacha* belast is geworden; deze aan de hoofden van de beide partijën, die den Divan verdeelen, *Reched* en *Mohamet Alie*, verwantschapt, zoo zal die opperbevelhebber wel geen twijfel koesteren over de eenstemmigheid, die bij het nemen dier beschikking, in den Divan geheerscht heeft.

Indien de diplomatie de Turken hun gang laat gaan, zullen zij hunnen ouden oorlogsroem willen herwinnen. Tot den slag te Lepante achtten zij zich onoverwinnelijk. Toen werden zij ook werkelijk voor de eerste maal overwonnen en *Miguel Cervantes* was er trotscher op die overwinning te hebben bijgewoond, dan op het maken van zijn *Don Quichotte*.

Aan den kant van den Donau zijn echter de omstandigheden der Turken niet gunstig.

Ik, die Wallachije in de maand October doorreisd heb, herinner mij zeer wel hoe vochtig en moerassig dat land is. Door gebrek aan steenen zijn de wegen van takkebossen en hout. Bucharest is bestraat met over dwars gelegde balken, wier oneffenheden de rijtuigen hevig doen schokken. De eenigste bruikbare weg is die van de haven der hoofdstad aan den Donau tot aan Giurgevo.

Zal nu *Omar Pacha*, de vorstendommen binnentrekkende, zijne troepen aan het hoofd van dien weg te Routschouk inschepen? Het is mogelijk, maar voorzeker zullen de Russische divisiën daar gereed staan om hem te ontvangen en in de rivier terug te werpen.

Stellig gelooft men hier, dat, in weerwil van den gestelden termijn van 15 dagen, *Omar Pacha* toch niet aanvallen zal, maar dan ook zullen de Russen den winter lekker in de Vorstendommen doorbrengen; en onmogelijk kunnen de Turken hunne 120.000 man troepen in de linie der Balkans gedurende zes à acht maanden onderhouden, als zijnde zamengesteld uit de Zuidelijke staten en uit alle Muselmansche natiën, zooals Bedouinen, Mooren, Arabieren, Kurden, Negers enz. Ik zeg zes maanden, want in de lente zijn de Vorstendommen door het smelten der sneeuw, bij gebrek aan wegen voor de kavallerie en artillerie, nog moeijelijker voor eene krijgsmagt.

De Turken zullen dan van de Aziatische zijde moeten aanvallen en het zenden der acht Turksche en Egyptische linieschepen en fregatten naar Trebisonde duiden dat voornemen aan. Maar tusschen die plaats en Erzeroum liggen hooge bergen, wier smalle voetpaden naauw begaanbaar zijn voor muilezels. Het leger van *Ali Pacha* zal dan moeijelijk, vooral gedurende den winter, met de zee gemeenschap kunnen houden, tenzij het spoedig tot aan Battoum voortdringt.

De gesteldheid is derhalve zoodanig, dat *Omar Pacha* moeijelijk tot den aanval kan overgaan en *Ali Pacha* wel genoodzaakt is dat te doen. Het korte tijdsbestek van vijftien dagen schijnt echter aan te duiden, dat de Porte voornemens is, in October de Vorstendommen te hernemen en in dezelven te overwinteren, maar de cholera heerscht daar en buitendien een oorlog met Rusland eindigt niet in een of twee maanden.

NEDERLAND.

Men leest in het *Handelsblad*:

»*Nieuwe Diep*, 19 Oct. Gisteren is van hier vertrokken de Amerik. bark *Michaël Angelo*, kapt. *Sears*, met

---

rthen. Onze stamvaders gebruikten de Parthische lans pijl. Tegenwoordig kleedden wij ons nog in pantervel zijn wij nog de stoute ruiters, die onze voorzaten in verre Azië waren. Menige historische herinnering vergeten zijn, maar zooveel is bewezen dat wij in tijd paardenvleesch aten en paardenmelk dronken; dat honderd en acht stammen, elk van twee duizend ijdbare mannen, tegen het jaar 889 van de Karpathen de vlakte afdaalden. Nadat zij veertig dagen gerust den bestormden zij het kasteel Ung of Unguar.

— En daarnaar zullen de Magyaren ook Hongaren eten?

— Wel mogelijk. Maar met het woord Magyaar is het ders gelogen. *Mag* beteekent zaad, en *ero ar* kracht. is Magyaar een zaaijer, misschien omdat zij onder Scyten de eenige stam waren die landbouw had. Wel elijk. Maar dat is nu eveneens. Ik wilde u maar uiden dat Magyaren en Slavonen niet eenerlei zijn, u verzoeken om dat onderscheid in acht te nemen en er anderen opmerkzaam op te maken, want de groottrots van een echt Hongaar ligt in de woorden *Mayar ember vagyok*. (Ik ben een Magyaar).

— En trotsch — dat moet ge mij niet kwalijk nemen — trotsch zijn al de heeren Hongaren, voegde de anders weinig sprekende vrouw des huizes er nu bij. Misschien een weinig al te trotsch, voegde zij er niet zonder bedoeling bij; want hoewel in vele opzigten innemend, deelde haar gast toch in het erfgebrek van alle Magyaren, die matelooze trots, waardoor menschen, die de vele goede eigenschappen van dit volk niet daartegen in de weegschaal leggen, dikwijls gevoelig gekwetst worden.

De officier voelde het regtmatige van het verwijt, en meende zich voor de Duitsche dame niet beter te kunnen regtvaardigen dan door aan te toonen hoe welgegrond die trots was. Hij zeide dus;

— *Istenem* (Mijn God), mevrouw, heeft dan de Hongaar, wien niets is overgebleven dan zijn trots, niet een treurig regt daarop? Waar is een volk, zoo klein in getal, zoo groot in de geschiedenis? Welk een verleden heeft Hongarije! Voor het zwaard der Arpaden hebben de grootvorsten der Moscovieten gebeefd, en voor de poorten van het cijnsbare Byzantium stampte eens de hoef van het Magyaarsche strijdros. Tot aan de Lech, in het hart van Duitschland, voerde de Hongaar den schrik van zijnen naam. Voor Hamburg, voor Cordova, voor Parijs en Marseille hebben onze voorvaderen hunne zegepralende vaan laten wapperen, en voor de sabel van Lajos den Grooten hebben het rijke Napels en het wereldwingende Rome gebukt. Twintigduizend Hongaren, onder koning Ladislaus en Matthias van Trencsin wonnen voor en met Rudolf den Habsburger den beslissenden slag bij Laa tegen Ottokar den Bohemer — dien slag, welke de nazaten van den armen Zwitserschen graaf den weg baande tot de heerschappij over een rijk waarin de zon nooit onderging. En waar waren de vijanden der koninklijke Maria Theresia toen Hongarije zijn krachtig *Moriamur pro rege nostro* liet hooren? Wel hebben thans de sabels, die het Christendom en de beschaving van geheel Europa tegen de dweepzieke horden der Mohammedanen moesten beschermen, te veel schaarden; maar niemand moest toch den Hongaar verbieden, op die schaarden — trotsch te zijn.

— Hoe bitter wordt gij, heer majoor, hervatte de dame met een glimlachje. Ik heb niets gezegd dat u tot verdediging behoefde te nopen.

— Bitter ben ik niet, mevrouw, alleen maar een weinigje trotsch, antwoordde de gewezen majoor, niet zonder zich fier op te rigten.

(*Wordt vervolgd*).

landverhuizers bestemd naar New-York. De cholera was, hoezeer circa 80 hunner waren bezweken, ten gevolge der doelmatige verpleging der zieken in het quarantaine-gebouw te Wieringen, onder de lofwaardige behandeling van twee officieren van gezondheid der marine, gelukkig geweken. Men is hier algemeen zeer ontevreden over de behandeling die deze lieden hebben ondervonden vóór de krachtdadige tusschenkomst van de bevoegde autoriteit, en men houdt het er voor dat anders $^3/_4$ dezer lieden ware bezweken. Gisteren ochtend, voor hun vertrek, is een brief ontvangen van het Wurtemburgsche consulaat, waarbij aan ieder hunner *f* 25 wordt toegezegd, bij hunne aankomst te New-York uit te betalen, als vergoeding voor de verkeerde behandeling door hen ondervonden, en die zouden worden verhaald op hen, die daaraan deel hadden."

— Men schrijft uit Barneveld, dato 20 Oct. Een allernoodlottigst toeval maakte heden een einde aan het leven van den verdienstelijken 1sten luitenant *J. H. K.*, die sedert eenigen tijd met verlof alhier woonachtig was. Voor een paar dagen maakte hij een toertje te paard. Te Voorthuijzen een bezoek afgelegd hebbende, werd besloten het dier voor een rijtuig te spannen. Het paard echter schichtig geworden, gerakte aan het hollen, en het rijtuig, bij het huis van den heer *Wilbrink* gekomen, stiet tegen een paal en werd verbrijzeld. De heer *B. v. T.*, welke er mede inzat, was bij tijds er afgesprongen en zonder letsel er af gekomen. De luit. *K.* echter werd met het hoofd tegen het nabijzijnd latwerk geworpen. Welwillend werd hij bij de familie *Wilbrink* opgenomen en verpleegd. De HH. Dr. *Beyen* en Dr. *de Lespinasse* wendden onmiddelijk alle pogingen aan, doch heden verwisselde de ongelukkige het tijdelijke met het eeuwige.

— *Sommelsdijk*, 20 Oct. Heden morgen werd bij den heer *Armstrong* alhier een kalf geworpen met vijf pooten, één op den rug tusschen de schouderbladen. Deze poot heeft de lengte en gedaante der beide voorpooten. Het stierkalf is overigens wel geschapen en zeer gezond. Het behoeft geene vermelding, dat dit dier de algemeene nieuwsgierigheid opwekt.

— *Haarlem*, 20 October. De vergadering van onze gemeenteraad van gisteren was bepaaldelijk belegd, om kennis te nemen van een voorstel van burgemeester en wethouders, strekkende om met het oog op den hoogen prijs der levensmiddelen, den accijns op de rogge af te schaffen. De heer *del Court* merkte het onvoldoende van den maatregel op; de plaatselijke belasting op de rogge is gering, zoodat door de bedoelde afschaffing het Nederlandsche pond roggebrood slechts een halve cent goedkooper zoude worden. Ook de heer *Uyserinck*, ofschoon een vijand van alle accijnsen, was er tegen, omdat het ongenoegzaam ter bereiking van het doel was; konde men een equivalent vinden voor de stedelijke geldmiddelen voor eene vermindering van de belasting op de tarwe, waartoe men volgens de gemeente-wet eenmaal zal moeten komen, daardoor zoude verligting worden aangebragt, inzonderheid voor die klasse, welke door de tegenwoordige duurte der levensmiddelen nog meer gedrukt wordt dan de eigenlijk gezegde behoeftigen. Het voorstel werd met 14 tegen 5 stemmen verworpen.

In de volgende vergadering zal in overweging komen een voorstel van den heer *van der Breggen*, strekkende tot een onderzoek naar de maatregelen, die wenschelijk kunnen worden geacht, om aan de bezwaren te gemoet te komen der minder gegoede klasse van ingezetenen, bij de stijgende prijzen der levensbehoeften.

— 21 October. Ter verkiezing tot lid van de tweede kamer der staten-generaal, is gebleken dat ingekomen waren 824 geldige stemmen, volstrekte meerderheid 413. Hiervan bekwam de heer *Mr. J. Heemskerk Ban*, 397 stemmen, de heer *Mr. H. A. A. van Berkel* 230, de heer *M. Salvador* 184. De overige stemmen waren verdeeld. Er zal dus eene overstemming moeten plaats hebben tusschen de heeren *Heemskerk* en *van Berkel*.

Leeuwarden, 19 October. Volgens hier ontvangen berigt, zal het korps jagers te paard, thans te Tilburg in garnizoen, in de volgende week in de provinciën Friesland en Groningen arriveren, om het daar thans gestationneerde 8e eskadron van het 4e regement dragonders af te lossen. Het grootste gedeelte van het korps, met den staf, zal te dezer stede verblijven.

Rotterdam, 20 October. Men schrijft ons uit Stad aan 't Haringvliet, 20 October: Het eerste offer der cholera in het eiland Goedereede en Overflakkee viel in deze gemeente, zijnde een man, die hier met een vaartuig, dat van Rotterdam kwam, werd henen gevoerd. Eene vrouw en enkele kinderen zijn hierop gevolgd. Te Oude Tonge, Langstraat, Middelharnis en Dirksland is in elke dier gemeenten er één aangetast en ook bezweken. Sedert acht dagen verneemt men niets meer van die ziekte op dit eiland.

Ofschoon de stad Eindhoven tot nog toe verschoond bleef van de cholera, hebben de ingezetenen wijselijk begrepen, hoe nuttig en liefdadig het zou zijn, de armen en minvermogenden nu reeds van goede voedzame spijzen te voorzien. De armbesturen hadden dan ook naauwelijks dezen maatregel vastgesteld, of er was voor de belangrijke, tot dat schoone doel bestemde som voor *f* 2056,41 ingeschreven.

— Met zekerheid kunnen wij vermelden, dat Zr. Ms. fregat *Doggersbank*, kommandant de kapitein ter zee *A. J. de Smit van den Broeke*, order heeft bekomen om de reis naar de Middellandsche zee niet te ondernemen, doch nadere bevelen omtrent zijne destinatie af te wachten.

— *Tilburg*, 21 October. Heden morgen ten acht ure zijn de twee eskadrons Limburgsche jagers te paard van hier naar 's Bosch vertrokken, ten einde aldaar ingekwartierd te worden en morgen de reis naar Groningen en Leeuwaarden voort te zetten, waar zij den 1sten November denken aan te komen. Eene talrijke menigte was op de been, om bij het vertrek van dit corps tegenwoordig te zijn, dat zich door deszelfs verdraagzamen en vriendelijken omgang met de inwoners, gedurende een vierjarig garnizoen, menig vriend heeft weten te verschaffen. Een diepen indruk heeft dit plotseling vertrek hier bij velen te weeg gebragt, daar toch een aantal huisgezinnen, die in het garnizoen een middel van bestaan vinden, thans daarvan beroofd zijn.

Met genoegen verneemt men, dat gisteren eene commissie van drie leden uit den gemeenteraad zich naar 's Hage heeft begeven, ten einde bij de regering alle pogingen in het werk te stellen, om alhier weder garnizoen te krijgen.

Gisteren morgen hebben de gezamenlijke officieren van het korps, met den kolonel aan het hoofd, een hartelijk afscheid genomen van de officieren der dienstdoende schutterij, die zich daartoe in de societeit *Philharmonie* vereenigd hadden.

— *Maastricht*, 20 Oct. Heden morgen heeft de opening van den spoorweg van hier op Aken plaats gehad, en wel door het afrijden van een fraai versierden trein van hier. Tot dezen togt waren ongeveer 400 personen genoodigd, alsmede de muziek der *Groote Harmonie*. De trein reed ten $7^1/_2$ ure van hier, en kwam te Aken ten $8^1/_2$ uren en 2 minuten aan, en werd door de Akensche zangvereeniging, met het aanheffen van het Nederlandsche volkslied verwelkomd, hetwelk door de Maastrichtsche *Groote Harmonie* met het feestgezang van *God save the Queen* is beantwoord. Door de Pruissische overheden zeer minzaam ontvangen, zijn de Nederlanders met dezelve, ten half tien ure, na een rid van een uur en drie minuten, te Maastricht terug gekomen. Bij aankomst heeft de heer *Wijnandts*, burgemeester dezer stad, eene toepasselijke rede uitgesproken, en werd daarin achtervolgd door den heer jhr. mr. *E. van Meeuwen*, commissaris des konings in dit gewest, die namens Z. M. den koning, aan den heer *Clermont*, voorzitter der directie van den spoorweg, de ridderorde van den Nederl. Leeuw overhandigde.

Vervolgens hebben zich een aantal genoodigden naar Slavante begeven, met 2 daarvoor bestemde stoombooten. Heden middag ten 2 ure groot diner bij den restaurateur *Zeguers*, van 200 couverts. Heden avond illuminatie. Ongelukkigerwijze was het weder ongunstig. Niettegenstaande heeft de stad een feestelijk aanzien. Morgen volksvermaken en eene uitdeeling van brood, bier, enz. van de societeit *Momus*.

— *Rotterdam*, 22 October. Z. M. heeft aan de mindere geëmploijeerden en werklieden aan 's Rijks werf, te Amsterdam, uit aanmerking van de duurte der levensmiddelen, gedurende de aanstaande vier wintermaanden, het behoud van het zomerloon toegekend.

— De landerijen in den Haarlemmermeir-polder, gelegen onder Burgerveen en Reinsdorp, in de maand Augustus 1853 verkocht, zijn bijna geheel bewerkt. Van den heer *Rutgers van Rozenburg* zijn ruim 70 bunders, van den heer *Bronkhuysen* 125 bunders en van den heer *van Voorst* 448 bunders met oliezaad bezaaid; de overige perceelen van dien heer zijn bezaaid met rogge of zullen in het voorjaar tot weiland gemaakt worden. Het oliezaad heeft in den beginne veel geleden van de aardvloo en de toen aanhoudende droogte, doch die is nu geheel verdwenen door het natte najaar; het oliezaad komt goed op; de plantjes ofschoon klein, zijn gezond; eenige dagen droog weder zoude den groei aanmerkelijk bevorderen.

De gewoonte in een drooggemaakten polder is om de landerijen zwart te maken. Vreemd zagen dus sommigen op, dat de heer *van Voorst* eenige percelen liet beploegen, doch bij nader inzien, werd die bevreemding geheel weggenomen; die perceelen konden niet anders dan geploegd worden; het zware gras kon niet onder de spade gebragt worden; dit was de reden, dat de heer *van Voorst* liet ploegen, en aanschouwt men nu die percelen welke geploegd zijn, dan ligt het land er goed bij. De gronden vallen overigens mede; men vindt er veel veengrond; ook zijn er landerijen waar de boomgrond zuiver bagger is, en daaronder klei. Het is te hopen, dat aan die heeren ondernemers, welke land in de Haarlemmermeir gekocht hebben, een ruime oogst moge ten deel vallen.

ENGELAND.

De Engelsche dagbladen deelen een brief van *Kossuth* mede, die, uitgenoodigd om bij eene *meeting* over de Turksche aangelegenheden tegenwoordig te zijn, daarvoor bedankt heeft, op grond vooreerst, dat hij geen invloed zou willen uitoefenen op de politiek der Engelsche regering, en ten andere dat hij door deelname aan de *meeting* in eene valsche positie zou komen, wanneer hij het ministerie bestreed van een land, waar hij gastvrijheid geniet.

— Naar men hoort verzekeren, is de Engelsche regering voornemens Helgoland te bevestigen, en daarvan een tweede Gibraltar te maken. Er zal aldaar eene haven voor 100 koopvaardijschepen en ter berging van eene kleine flotille worden aangelegd. De kosten worden op £ 400,000 berekend.

— *Londen*, 19 October. De vroegere Britsche gezant te Athene, de admiraal *Edmund Lyons*, heeft even als de Russische gezant, de baron *v. Brunow*, dagelijks conferentiën met lord *Clarendon*.

— Gisteren avond werd de *Finsbury-meeting* over de Oostersche kwestie gehouden. Een der sprekers, zekere heer *Shaen*, noemde de voorstanders van het vredescongres leugenaars, huichelaars en potsenmakers. Deze zinsnede werd met däverenden bijval ontvangen. De heeren *Urquhart* en *Bronterre O'Brien* voerden mede het woord.

— In de afgeloopen week heeft het getal sterfgevallen in Londen bedragen 1039. In de daarmede corresponderende weken van de jaren 1843—1852 bedroeg het getal 949; de vermeerdering der bevolking in aanmerking genomen, zou dit 1044 bedragen.

— Een jonge Poolsche Israëliet, *Wolowski*, genaamd, is, volgens een particulieren brief uit Konstantinopel van 6 dezer aan den *Times*, te Schumla in hechtenis genomen. Men moet bij hem eene belangrijke correspondentie met Russische officieren en zeer gedetailleerde berigten omtrent het Turksche leger gevonden hebben. Ook schijnt het dat hij met leden der democratische partij in Polen in verbinding stond. Hij werd voor Omer-pacha gebragt, die, naar men zegt, hem terstond liet ophangen.

— De *National Intelligence*, sedert 30 jaren het officiele orgaan der Whigs te Washington, spreekt van eene ophanden zijnde vermindering der suiker-regten in de Vereenigde Staten. Op eene *meeting* van suikerplanters, die voor eenige weken in het zuiden werd gehouden, ging de resolutie bijna door, dat hunne industrie geen beschermend regt behoefde.

— *Londen*, 20 Oct. Er heeft zich te Londen eene maatschappij gevormd, met het doel om aan den regteroever van den Theems, nieuwe dokken daar te stellen. Zij zullen *Wellington Docks* genoemd worden en ... ruimte van 130 Engelsche mijlen beslaan. Het kapi... bestaat uit £ 1,000,000 in actiën van £ 25. In w... wil der uitgebreide dokken, die Londen bezit, is de ... hoefte aan meerdere toch dringend; in het afgeloo... jaar konden ongeveer 5000 vreemde schepen geen pl... vinden. Buitendien lagen nog 28,000 kustvaarders ... visscherschepen op den Theems, die op de rivier z... lossen.

— Te New-Castle heeft de cholera tot nu toe 1... offers weggemaaid. In hetzelfde tijdsverloop (van ... dagen) van het jaar 1831—32 stierven slechts 291 m... schen aan de epidemie. In al de andere steden ... Engeland kwamen slechts enkele gevallen voor.

BELGIË.

Brussel, 20 Oct. Bij koninklijk besluit van 17 d... zijn de statuten van de spoorweg-maatschappij van A... naar Maastricht onder eenige reserves goedgekeurd, ... het oog op den aanleg en de exploitatie van den sp... weg van Hasselt naar Maastricht, en de exploitatie ... den bestaanden spoorweg van Landen naar Hasselt.

FRANKRIJK

Te Parijs zeide men eergisteren, dat Vely Pacha ... de regering des keizers om een Franschen divisie-... neraal voor de armee van den Donau, om een brig... generaal voor de armee van Azia en voorts om ... zeker aantal kolonels gevraagd heeft. Tot dusv... moet de regering daarop niet geantwoord hebben; d... kelijk, zoo men meent, omdat zij eerst de mee... van de Engelsche bewindslieden daaromtrent wens... te vernemen. Voorts werd gezegd, dat in geval ... expeditiekorps aan Turkye wordt toegestaan, het ... perbevel daarover aan Generaal *Canrobert* volgens ... deren aan prins *Jerôme-Napoleon* zal opgedragen w... den. Dit laatste vooral kan men gerust als een pr... beschouwen, dat na de laatste verklaringen der r... ring, hoegenaamd geen geloof verdient. Daar de ... traliteit van Oostenrijk er waarschijnlijk van af ha... of Frankrijk en Engeland al of niet aan den offensi... oorlog van de Porte deel nemen, zal men zich te P... en te Londen vooreerst daarvoor wel wachten. ... moet de Russische gezant te Parijs, de heer von *Kis*... bepaaldelijk verklaard hebben, dat hij zijn paspoort ... gen zou, zoodra hij de zekerheid verkreeg, dat een ko... tot ondersteuning van Turkye wordt gereed gemaa...

— Volgens het dagblad van *St. Petersburg* is ... keizer van Rusland in den morgen van 18 October, ... zijne reis naar Berlijn, te Tsarskoé-Selo aangekome...

— De arrestatien in Frankrijk duren op eene gr... schaal voort, zoowel in de departementen als te Pa... Het aantal gevangenen in de hoofdstad alleen wordt op ... begroot. Ook werden talrijke huiszoekingen bewe... stelligd en zulks niet alleen bij bekende democrate...

Als ooraak van de arrestatien wordt nog altijd op... geven eene beweging, die zich ten gevolge van de ... beurtenissen in de Levant, onder de democratische pa... geopenbaard heeft.

De *Morning Chronicle*, sprekende over de arrest... en onder anderen over die van den heer *Goudcha*... zegt, dat men dien heer verdacht hield, lid van gehei... genootschappen te zijn en ongeoorloofde geldinzame... gen te doen. Men beweert verder, dat de Parijsche ... publikeinen door zijne bemiddeling aan de staatku... uitgewekenen in Engeland, België en Zwitserland a... zienlijke geldsommen toezonden. Men sprak er ... van, dat de partij van Ledru-Rollin en de aanhan... van Cavaignac tot eene vereeniging geneigd waren, ... dat de regering daarvoor zeer bevreesd was.

— *Parijs*, 19 October. Het aantal personen, die ... gearresteerd zijn, zal thans nagenoeg reeds tot 600 ... klimmen. De conciergerie is hierdoor opgevuld. On... de gearresteerden bevindt zich een niet onaanzien... getal staatkundige verbannenen, die onder valsche ... men in de hoofdstad teruggekeerd zijn, en die ... eerst schijnbaar geduld heeft. Ondertusschen is het ... democratische partij niet alleen, bij welke men h... zoekingen gedaan heeft; want onder anderen heb... die insgelijks plaats gehad bij de heeren *Bocher*, ad... nistrateur van de goederen der familie Orleans, en ... nier, oud-onderwijzer van den graaf van Parijs. ... huiszoekingen bij deze laatste personen hebben ec... hoegenaamd niets aan het licht gebragt.

— Nopens het proces, in zake het komplot der O... Comique, verneemt men, dat 34 beschuldigden voo... hof van assises zullen teregt staan wegens deelname ... dat komplot; 43 anderen zullen zich voor de cor... tionnele policie te verantwoorden hebben wegens d... name aan geheime genootschappen.

Het is niet de heer *Jules Favre*, die als verded... zal optreden van den voornaamsten beschuldigde, m... de heer *Laissac*, oud-procureur-generaal en afgev... digde. De eerste zal iemand, die beschuldigd is ... medepligtigheid, verdedigen. Er zijn reeds vele ... zoeken gedaan, om toegangskaartjes bij de pleidoo... te bekomen, doch men zegt, dat er geene gegeven ... len worden. Alle plaatsen zouden worden bezet d... het talrijke personeel der balie.

— Onder het aantal gearresteerde personen te N... telt men ook den heer *Rocher*, oud-commissaris va... voorloopig bewind, en den geneesheer *Guépin*.

— Volgens de *Patrie*, is ook de heer *Charles D*... *cluse*, oud-commissaris-generaal van het departemen... Nord, die door de uitspraak van het hooge hof van ... sailles veroordeeld was tot verbanning, in de hoof... gearresteerd, waar hij uit Londen, als afgevaardigde ... Ledru-Rollin en van het centraal Europesche demo... tische committé, gekomen is. Onderscheidene pap... van hem zijn tevens in beslag genomen.

CHINA.

De tijdingen van Shanghae loopen tot den 19den ... vember. De stad bevindt zich nog steeds in ha... der insurgenten, edoch zij hebben bereids de vre... schepen, die zij onlangs gekocht hadden om teg... keizerlijken te gebruiken, verloren, terwijl deze ... sten door de aankomst eener vloot van de Wes... versterking ontvingen. Voor het overige is de ... van zaken dezelfde gebleven.

Een detachement van de Nangkingsche insurgen... dat de provincie Chih-li was binnengedrongen, is, ... men zegt, volkomen verslagen.

— In No. 96 van ons blad uitteden wij ons g... len, dat Amoy uit handen der insurgenten weldra ... der in die der keizerlijken zoude overgaan. Dit ge...

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Woensdag 14 December 1853, No. 99.

…n is volkomen bevestigd. Op den 9den November …akten de voornaamste hoofden van den opstand een …nvang, met hunne familiën naar boord der jonken …er te brengen, en gedurende dien en den daarop vol…nden dag werden, in de verwachting van een aanval, … poorten van de citadel gesloten gehouden. In den …cht van den 10den, werden er zigtbare maatregelen, … de stad te ontruimen genomen, en het voornaamste …ofd scheepte zich in. Voor het aanbreken van den …g naderde de keizerlijke magt van de noord- en oost…de met stormladders de citadel; de insurgenten vlugt…n door de zuidelijke poorten naar de kaden, in de …op aan boord van de vloot eene schuilplaats te vin…n; maar in deze verwachting zag zich eene groote …enigte te leur gesteld, daar de booten, die aldaar ge…oonlijk te huur lagen, verdwenen waren.

De tot de jonken behoorende sampangs voeren af en …n, maar waren op verre na niet voldoende de menigte …aarvan het strand wemelde, over te voeren, velen be…ven zich op planken te water, in de hoop aldus de …nken te zullen bereiken. Weinigen slechts slaagden …erin, terwijl de overigen door den wind naar het …land Kulang-Su werden gedreven, en met al het hunne …n keizerlijken in handen vielen.

Waren de insurgenten bij de inwoners der stad be…ind geweest, alsdan zouden allen in veiligheid inge…heept zijn geworden, daar zij in hunne vlugt niet …rden gehaast of bemoeijelijkt, dewijl de keizerlijken …t beproefden de wallen te beklimmen, alvorens die …or hunne verdedigers waren verlaten, en ze daarna slechts langzaam door de stad vervolgden, terwijl de keizerlijke vloot geene de minste poging deed, om de jonken der insurgenten te bereiken.

Zoo als wel te voorzien was, werden de grootste wreedheden door de overwinnaars op de ongelukkigen die in hunne handen vielen gepleegd, en men schat dat 900 tot 1000 gedood werden, waarvan eene menigte in koelen bloede, en wel voornamelijk door de matrozen, van Canton en de Westkust afkomstig. Deze bonden hunne slagtoffers en wierpen ze over boord, terwijl zij de bovendrijvenden met lansen doorstaken. Ter wille der menschelijkheid, maakte de Engelsche consul van zijn' invloed gebruik, om deze slagting den 11den te doen ophouden. De kommandanten van de *Hermes* en *Bittern* (de heeren *Fishbourne* en *van Sittart*), achtteden zich geroepen tusschen beide te komen, en landden met eenige troepen, welke de keizerlijken van de kaden dreven en 400 hunner gevangenen bevrijdden, waarvan er 200 meer of minder en sommigen doodelijk gewond waren. De gekwetsten werden onder geneeskundig toevoorzigt gesteld.

— Den 12den November werd een handelscirculaire rondgezonden, welker aanhef aldus luidt:

Wij smaken thans de voldoening, om u bekend te stellen, dat de Mandarijnen op nieuw in het bezit dezer plaats zijn en dat de bezittingen alsnu even veilig kunnen beschouwd worden als vroeger immer het geval was.

De circulaire besluit met deze woorden:

Heden is alles rustig en de inwoners zijn zeer over de nederlaag der oproerlingen verheugd. Zij betuigen echter hun leedwezen, dat de vreemdelingen de slagting van eergisteren hebben doen ophouden. Wij hopen dat het vertrouwen spoedig weder hersteld zal zijn en de bezigheden op nieuw zullen worden hervat, er zal echter nog een korte tijd moeten verloopen alvorens alles weder geheel op stel is.

Scheepsberigten.

Straat Sunda doorgezeild.

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Van.*	*Datum.*	*Naar.*
Decemb. 6	Zweedsch	Gottland	Fahraus	Batavia	5 Dec.	New-York
» 7	Engelsch	Mangostein	Ws. Horner	Singapore	28 Nov.	Liverpool
» 8	»	Ks. Forbes	W. Wright	»	24 »	Londen
» 9	»	Planet	W. P. Buckham	Canton	10 Nov.	»
» —	Amerikaansch	Mystery	P. Peterson	Shanghai	14 »	»
» 10	Engelsch	Mary Sharp	W. Gibbs	Glasgow	14 Aug.	Singapore

Aangekomen Schepen te *Batavia.*

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Van.*	*Datum.*	*Agenten.*
Decemb. 10	Nederlandsch	Oceaan	Doeksen	Manilla	13 Nov.	B. Kopersmit en co.
» 11	»	Kortenaer	van der Plas	Indramayoe		B. Sanier, Suermondt en co.
» —	Amerikaansch	Oorlog-stooms. John Hancock	Rotgers	Kaap de G. Hoop		
» —	»	President van Son	Ulrich	Port-Adelaide	11 Nov.	Jacometti en Landberg.
» —	Nederl. Indisch	Segaffie	Sech Drahim	Cheribon	6 Dec.	Coulster.
» —	» »	Oeij Sinjo	Kwee Samiang	»	— »	
» —	Engelsch	William Simpson	Skinley	London	15 Aug.	Martin, Dyce en co.
» 12	Hamburgsch	Maria Christina	Voss	Singapore	22 Nov.	E. Moormann en co.
» —	Nederlandsch	Prinses Sophia	Matzen	Sydney	16 Oct.	B. Kopersmit en co.
» —	»	Koning Willem II	Menkman	»		»
» —	Engelsch	Woodland Castle	Barclay	Liverpool	24 Aug.	Martin, Dyce en co.
» 13	Nederl. Indisch	Aderak	Somsoedien	Banjermassing	6 Dec.	D. N. Buys en co.
» —	» »	Almansoor				Coulster
» —	» »	Fathool Rachman		Tagal		»
» —	» »	Zr. Ms. stooms. Onrust	luit. t/z 1ste kl. Vreede	Samarang		

Vertrokken Schepen van *Batavia.*

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar.*
Decemb. 11	Engelsch	Rowallan	Botton	London
» —	Nederl. Indisch	stooms. Java	Batten	Singapore
» —	Nederlandsch	Jan van Brakel	Delcliseur	Soerabaya
» —	Nederl. Indisch	Djoharie	Mocht. Assiek	»
» —	Belgisch	Julie	L. Meyer	Antwerpen
» 12	Nederlandsch	Nederland & Oranje	van der Plas	Soerabaya
» —	»	Lodewijk Anthonie	de Wijn	Wijnkopersbaai
» —	»	Clara Anna Maria	Hapert	Tjilatjap
» —	Nederl. Indisch	Goanlie	Lim Tiouw hong	Soerabaya
» 13	Nederlandsch	Factory	Jansen	Rotterdam
» —	»	Z. M. stooms. Merapi	kapt. luit. t/z. Kramp	Sambas
» 14	»	Willem Barends	Landsaat	
» —	Nederl. Indisch	Tartar	Sim Pie	Cheribon

In lading liggende Schepen te *Batavia.*

Vlag.	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Bestemming.*	*Agenten.*
Nederlandsch	Aldebaran	Meyboom	Nederland	Tiedeman en van der Burg.
»	Lucia Maria *	Erftingh	Amsterdam	»
»	Jeannette *	Visser	Rotterdam	B. Kopersmit en co.
»	Catharina Maria	Gortmans		»
»	Bosphorus *	Kruisinga	Nederland	»
»	Oceaan *	Doeksen	Nederland	»
»	Prinses Sophia	Matzen		»
»	Koning Willem II	Meukman		»
»	Sara Alida Maria	Teekelenburg	Soerabaya	»
»	Anna Maria Henriette	Zeylstra	»	Paine, Stricker en co.
»	Mary Goddard	Koens		de Weerdt, Ruyl en co.
»	Christina Agatha	Lop	Samarang en Soerabaya	Maclaine, Watson en co.
»	Ottolina	Prange	Samarang	»
»	Hendrina	van Marion		Jacomettie en Landberg
»	President Ram	Ulrich		»
»	Bezoekie	A. Schaap		Reynst en Vinju
Nederl. Indisch	Harriet	Ross		Adam en co.
» »	Atiat Ulbarie	Sech Abdulrahim	Soerabaya	D. N. Buys en co.
» »	Arief Banjermaas	Mohamad Ariep	Samarang en Banjermassing	»
» »	Atiat Ulmaula	Baosier	Soerabaya	»
» »	Fathool Bahrie	Sech Osman	»	»
» »	Aderak	Hoesin Samsoedien		»
» »	Almansoor			Coulster
» »	Machmodie	Sech Soe	Soerabaya	»
» »	Segaffie	Sech Drahim	Palembang	»
» »	Oeij Sinjo	Kwee Samiang		
» »	Oedjong Pandjang	Tjio Boenseng	Palembang	
» »	Blora	Holtz	Indramayoe	
» »	Walvisch	Said Albadiet		
» »	Tjay Goan	Sech Aulagie	Cheribon en Soerabaya	
» »	Fidha Rachman	Sech Belfagie		
Engelsch	Derwent	Sardine	Samarang	Hunter, Houghton & Co.
»	Woodland Castle	Barclay	Singapore	Martin. Dyce en co.
»	William Simpson	Skenley	London	»
Deensch	Johannes	Heldt		Bahre, en Kinder
Fransch	Mazagran	Vendojes	Bordeaux	B. Sanier, Suermondt en co.
Zweedsch	Stats Radet Fahraus	Rundberg		Bahre en Kinder
Hamburgsch	Maria Christina	Voss		E. Moormann en co.

De Nederlandsche Particuliere Schepen zijn aangeduid met een *.

VERTROKKEN PASSAGIERS.

Met het N. I. stooms. *Makasser*: de heeren *A. R. Blommendal.* — *Laros.* — *C. J. Verkouteren.* — *J. Eilbracht.* — *A. Tholen.* — *Z.* … *troepen.*

Met het N. I. stooms. *Banda*: de heeren *O. N. H.* baron *van Lawick* … *Pabst.* — *C. Bornemann.* — *K. C. Meulenhoff.* — *J. C. Sayers.* — *G. L. Dorrepaal.* — Mevr. *van Braam van Son.* — *Persille.* — *Z. M. troepen.*

Met het N. I. schip *Tadjil Moelook*: de heeren *Burger.* — *van Heekeren.*

Met het N. I. stooms. *Java*: de heeren *Polnaya.* — *K. B. S. Robertson.* — Mevr. *Caroatho en familie.*

Handelsberigten.

Aanvoer.

Van Nederland via Manilla per ned. schip *Oceaan* kapt. Doeksen agt. B. Kopersmit en co.
25 kn. man. sigaren. *E. Moormann en co.*
27 do. idem. *Campredon.*
1 do. idem. 1 pak. idem. *Pitcairn Syme en co.*
1 do. idem. *Olieslager.*
7 do. idem. *MacLaine Watson en co.*
60 do. idem. 10 vs. verf. 3 kn. banket. *Order.*

Van London per eng. schip *William Simpson* kapt. Skinleij. agt. Martin Dyce en co.
300 ks. blik. 4 do. blikwerk. 10 do. mosterd. 105 mn. aardewerk. 6 weeg schalen. 5 ks. zadels. 1 kt. paarden borstels. 1 do. knoop. 116 do. portwijn. 24 coll. 1 vt. lampen. 1 kt. tafel. laken. 2 bn. tapijtwerk. 8 kt. kousen. 15 bn. kat. garen. 132 balen 182 kist. manufact. 8 vn. wijn. 1 baal. tapijtwerk. 10 ton ijzer ballast. *de Agenten.*
100 ton steenkolen. 2 kn. manufact. *Hunter Houghton en co.*
32 vn. wijn. *Morgan Melbourn en co.*
4 do. do. *Sanier Seurmondt en co.*
11 kn. manufact. 7 do. dranken. *Order.*
4 kn. boeken. 2 do. inh. 1 wagen. en 1 tent. 1 do. 1 wagen. 1 do. 1 tuigen. *MacLaine Watson en co.*

Van de Lanpongs per drie praauwen gez. Alie, Akinja en Kemies.
287 pic. zwt. peper. 7 do. gomelastiek. 2 do. witte damm. 40 do. ong. katoen. 5 boss. rotting. *Order.*

Uitvoer.

Naar Nederland via Soerabaija per ned. schip *Jan van Brakel* kapt. Delcliseur agt. v. Ommeren Rueb en co.
300 pik. tin. 110 do. rotting. *N. H. M.*

Naar Nederland via Tjilatjap per ned. schip *Clara Anna Maria* kapt. Stapert agt. Sanier Suermondt en co.
75 pic. rotting. 200 do. tin. 500 do. koffij. *N. H. M.*
1 vat vleesch. *Jacomettie en Landberg.*
2 kn. kantoor behoeften. 8 do. wijn. 1 do. schilderijen. 1 do. servet goed. 2 do. kleinigheden. 2 pak zeep. *v. d. Broek en co.*
1 kt. sigaren 7/m.) 1 do. provis. 1 do. do. 4 doz. kopjes. 1 do. vrucht. 1 do. schalen. 1 md. min water. *John Pryce en co.*
5 kn. servetgoed. en keuken gereedschapp. 1 do. provis. 1 keld. genever. *Ducommun.*
20 kn. bier. *Kopersmit en co.*

Naar Nederland via Wijnkoopersbaai per ned. schip *Lodewijk Anthonie* kapt. De Wijn.
75 pic. rotting. 250 do. tin. *N. H. M.*

Naar Nederland per ned. schip *Factorij* kapt. Jansen.
382 schuitj. tin. 80 pic. rotting. 5000 do. koffij. 12 kn. ruwe zijde. $4^{82}/_{100}$ pic. gomelastiek. $290^{548}/_{1000}$ do. foelie. $128^{884}/_{1000}$ do. noten $55^{3}/_{4}$ do. gom damm. 62 kn. cochenille. 2 do. zaccatille. 8d o. uitschot. 96 pic. koffij- $262^{82}/_{100}$ do. zwt, peper, *N. H. N.*

Naar Antwerpen per belg. schip. *Julie* kapt. Meijer.
1061 pic. suiker. 139 do. rotting. 80 do. gomelastiek. 230 do. zwt. peper. 143 do. cassia. vera. *Busing Schroder en co.*
644 pic. koffij. *W. Anderson Tolson en co.*
310 pic. zwt. peper. 1040 do. rijst. 2100 do. koffij. *de Weerdt Ruyl en co.*
6998 pic. suiker. *MacLaine Watson en co.*

Naar Singap. via Munt. en Riouw per ned. ind. stooms. *Java* kapt. G. Batten.
1 kt. bat. doeken. 1 kt. doublons. *B. Sanier Suermondt en co.*
115 pic. niela. 1 kt. bat. doeken. *Lim Hoa.*
452 sp. matten. *Jamain.*
40 ℔. suiker. 5 ps. parapluen. 6 do. doeken. 1400 ps. goudgeld. *Said aloei Satri.*
1000 ps. sp. matten. *Tan Tjanseng.*
1100 ps. sp. matten. ƒ 10600 do. aan goudgeld. $^{1}/_{2}$ pic. vogelnestjes. *Tjia Giokbie.*
100 pic. jap. koper. 54 do. gomelastiek. 102 do. koffij. *Metzendorff Wilmans en co.*
~~ƒ 30250 zilv. specie. MacLaine Watson en co.~~
100 keld. genever 3 vn. wijn. 2 do. en 2 kn. hamm. 9 mn. bier. 60 keld. genev. 1 kt, madera. 1 do. likeur. 100 fl. bitter. 1 kt. provis. 3 kn. zuren. 1 kt. kaarsen. 1 vt. wasch stell. 2 mn. selterwater. 5 do. boter. 1 kt. rookvleesch. 1 pot gemb. *John Pryce en co.*
$9^{10}/_{100}$ pic. notenmuscaat. $2^{8}/_{100}$ do. foelie. 8 do. binnenl. kalk. *Hunter Houghton en co.*
200 vs. 136 ks. brandewijn. *Goring.*
ƒ 2000 guld. aan goudgeld. *Said mocht. Aijdiet.*
1 paard. *MacLaine Watson en co.*
266 ps. buff. huiden. *McEwen en co.*

Naar Padang en Bencoelen per ned. ind. stooms. *Macassar* kapt. Chevalier.
12 corg. jav. tabak. *Kwee Tjoenkint.*
20 do. idem. *Be Ingtjoe.*
6 do. idem. *Tjeng Liang.*
20 do. idem. *Tan Tjong.*
42 do. idem. *Tan Lain.*
1 kt. zijde goederen. *Order.*
25 ks. blik. 1 do. sigaren. *Haager en Schuurman.*
1 baal rood laken. 1 do. en 1 kt. spanasche strepen. *Metzendorff Wilmans en co.*
3 kn. 5 bn. kat. goederen. *Pitcairn Syme en co.*
1 vt. 3 kn. ijzerwerk. 32 do. ong. katoen. *v. Ommeren Rueb en co.*
2 kn. kat. goederen. 10 pakj. valsche koralen 25 kn. ong. katoen. *Lim Hoa.*
1 kt. poppen. 2 ks. gember 2 kn. hammen. 10 zak hagel. 1 kt. banket. *John Pryce en co.*
2 kn. boeken. 2 do. man. sigaren. 5 do. champagne. 2 do. Provis. 2 do. tener. wijn. 10 ms. suiker. 10 vs. loodwit. 2 kn. rum. 1 kt. man. sigaren. 2 baalj. kurken. *v. d. Broek en co.*
1 pak landkaart. *v. Ommeren Rueb en co.*
13,950 st. str. zakk. *MacLaine Watson en co.*
1 vat koper draad. 1 kt. sigaren. *Metzendorff Wilmans en co.*
3 kn. katoenen en woll. goederen. 1 pak eur. naalden. *Kopersmit en co.*
1 kt. boeken. *Lange en co.*
470 ps. zilv. gulden. 850 do sp. matten. 1 kt. kat. goederen en kramerijen. *Sech Nazar Temimie.*
1 kt. chin. vermilioen. 1 do. bamb. hoeden. 1 do. lavender water. 10 catj. medicijen. 3 roll, zijde goederen. 3 st. woll. dekens. *Go-Yoeboea.*
$4/_{4}$ pijp. cognac. 15 ks. do. 20 kn. wijn. 1 do, bitter. 1 do. stop flesschen. 10 ks. eaude cologne. *Vaupel en co.*
1 kt. man. sigaren. 1 do. longcloth. *Lim Toseng.*
3 kn. ruwe zijde. 1 pak coralen. 1000 sp. matten. *Said Mochmot Satrie.*
3 kn. sigaren. *de Weerdt Ruyl en co.*
10 kn. wijn. *Compredon.*
10 doz. schopp. 20 blikj. naalden. *Elibracht.*
40 vs. boter. 10 doz. bier. 1 kt. mostard. 2184 sp. matten. *Kopersmit en co.*
1 kt. fluweel. *Adam en co.*
1 pijp. madera. *Gouijn.*
47 kn. calicots. *Sanier Suermont en co.*
1200 sp. matten. 2 kn. opium. *Hunter Houghton en co.*
2 ks. zilv. specie. *MacLaine Watson en co.*

Naar Cheribon per ned. ind. schoener *Goanlie* gez. Mim Tiauwhang.
30 pic. uijen. 10 ton chin. verf. 1 kn. do. thee. 1 do. ong. katoen 1 pic. chin. medicijn. *Oeij Kang.*
8 kn. wijn. 3 do. bier. 1 hamm. 4 mn. seltserwater. *Tan Tiauw.*

MAATSCHAPPIJ VAN TOONKUNST.
Muzykale bijeenkomst, voorafgegaan door eene algemeene vergadering van heeren leden der Maatschappij, op Dingsdag 20 deser, des avonds ten $^{1}/_{2}$8 ure in het lokaal der Societeit de Harmonie.

GEDRUKT EN UITGEGEVEN TE BATAVIA BIJ W. BRUINING.